

Gordana Burica

DOMINA

Teplo zimsko sunce unilo je živost među otočane. Već su postali nervozni od dugotrajnih kiš i sivila. Subotnje jutro oživilo je seoski trg di su se jutros duže zadržavali. Čekali su priprodavača ribe za kojega nisu znali oće li doć ili neće. Prodavačica cvića danas je već sve prodala. Na otok je cviće donosila jedan put sedmično. Zaludu san se nadala da ću zateć jedan bukej. Po njega san došla iz drugog mista i namjeravala ga odnit na groblje.

Na izlasku iz autobusa dočekala me zvonjava crkvenoga zvona. Selon je odzvanjala razvučena i tužna. Ona koja avizaje da je iša niko naš.

Prolaznici su zapitivali: Ko je vo umra?

– Ne znan – odgovarali su drugi. – Evo taman se i ja raspitijen.

Uto trefi moja prijateljica Anka. Ni ona ne zna. Brzo ćemo doznat, mislin. Takve visti prošire se za tren.

Bez cvića, krećen prema groblju. Baren ću maknut usahlo. I malo počistit iglice od bora, pogulit okolo izreslu travu.

Kad god odlazin s trga, noge me same nosidu prema ruševnoj kući u kojoj smo stali za vrime moga ditinjstva. Kuće u susidstvu su prazne, polu upalih krovi, davno napuštene. Umiranjen poslidnjih stanari, ključ kojim bi se zaklopila ulazna vrata, zauvik bi se izgubi.

Zadnja iz susidstva otišla je Domina, udovica bez dice. U starački dom. Iako bolesnu, rodbina bi je svako lito dovodila doma na nikoliko dan. Tad san je znala trefit. Iščakulat se s njon. Iako je kuću napustila prin nikoliko godin, u njezinome vrtlu cviće se održalo na životu. Ka da ga je zalivala suzan. Radi bolesti, starosti i samovanja. Uglavnon su to bili ukrasni grmi, ruže, niki puzavci.

- Samo uberi – rekla bi kad bi joj se potužila da san opet zakasnila po cviće.

Njezine riči odzvanjale su mi dok san ulizala u zapušteni dvor. Na teraci i balaturi s druge strane, s kojih se gre u kuću i litnju kujnu, još uvik stojidu guste koltrine protiv mušic. Ka da čekaju gazdaričin povratak. Jer ona je samo privremeno u domu. Veliki lonci i pokoja kašeta od raznih materijali u kojima se zadnjih pedesetak godin ni kuvalo ni nosilo, pune su polu usahlog, prireslog cvića i trave. Drače. U kanturnu terace, stari špaher i frižider. Čekadu da ih Domina nikome daruje. Ili da joj se onako tužnoj niko smiluje, pa ih odveze na smeće.

Udala se ka stara cura. Muž je isto bi stari mladić. Godinan se premišlja. Kad se konačno odluči, bilo je kasno za dicu.

Sićan se njiovoga dvora iz sritnih dan. Sve je vonjalo po rogačima, u jesen na mast. A zimi na masline koje čekadu da se napravi uje. Domaćini su bili bogati i ugledni. Jemali su veliko stanje. Ženika se najčešće moglo vidit kako gre u poje i vraća se s bilon kobilon. Velikon i gizdavon.

Gledan u polu raspadnuta vrata staje odokle su kobilu izvodili prid odlazak na poljske radove. U ta vrata udrila san glavon užežin jednoga blagdana svetoga Ivana. Dok smo preskakali oganj. Mi dica danima unaprid veselili smo se blagdanu. Od velike žeje nabacali smo previše granj. Bila san sićušna, lagana ka pero. Priskakala san s lakoćon. Sve do toga puta kad se oganj odjedanput razgori. Od straha, vinula sam se privisoko i pala pridaleko. Zadnje ča san čula bi je vrisak dice i susida.

Onda san uplovila u miran, sunčan dan. Šetan s lipon gospođon iz Zagreba. Govori mi da je njezina majka Antica rođena u Grohotan. Prolazimo velikin pojen maloga otoka. Recitira mi pismu o pužu i njegovoj kući. Veselin se stihovima, ali san tužna zbog puževa tereta. Gremo daje uz maslinike. Ona započimje pismu o crnoj maslini. Kako crnoj, mislin, kad su sve zelene? A onda govori da njezinu dušu najboje poznaje more. Ponovo se čudin. Pa more ni živo!

Sad se više ne čudin. Samo me vata melankonija jer je bila kobila davno, zauvik odjahala. Na sridi dvora, stine pocrnile od ivanjskog ognja isprale su samotne kiše. Ni judi u susidstvu više nima. A bilo nas je u tih nekoliko kuć više nego danas dice u otočkoj školi. Život je buja. Sa svojim svađan, veseljima. Prepun igar i međusobnoga pomaganja. Novosti, čakule i skandali širili su se brzinon svitlosti. Rođenja dice, prve pričesti, krizme, pirevi, svima su darivali pršurate i hroštle. Popi bi se pokoji bićerin prošeka oli rakije. Kad bi niko umra, činile su se sedmine.

Danas, tragovi života, i ostaci cviča koje još uvek mogu ubrat.

Lomin grane bugevilije. Čini mi se da će se ponistra otvorit i da ću začut poznati glas.

Zvonjava je prestala. Boje. Još tužnije bilo bi mi na groblju dok je slušan.

Stavljan cviče na očev greb. Ostavljan još jedan spomen koji s godinan blidi i krećen k pjesnikinjinon grebu. S nadgrebne ploče skupljan otpale latice i usahlo lišće. Čitan stihove: „Ako tražiš put u moju dušu – odvedi me moru olujnom...“ Vitar između čempresi skalaje se i odnosi čuđenje iz moga dičjega sna.

Ponovo san na trgu s kojega su judi uglavnon otišli. Obavili su kupovinu, doznali novosti i vratili se svak svome poslu. Put me odvodi prema poju. Na prvon odvojkju ću skrenut planiranon stazon. Srećen maslinare. Ponovo pitan: Ča je no zvonilo?

- Umrla je Domina – odgovara mi mištanin.